

Projektrapport

- Bedre udnyttelse af indendørs idrætsfaciliteter

Jesper Kamstrup og Bettina Falk

**Københavns Kommune
Kultur- og Fritidsforvaltningen
Fritid & Idræt**

August 2007

Indledning

Baggrund

I Københavns Kommune er de indendørs idrætsfaciliteter på idrætsanlæg og skoler stort set fuldt booket mandag-torsdag kl. 16.00-23.00 samt fredag kl. 16.00 til tidlig aften. Efterspørgslen på haltid overstiger udbuddet i en sådan grad, at der blandt andet er ventelister med foreninger, der har fået afslag på haltid samt brugere, som gerne vil træne oftere.

Projektrapportens definition af haltid skal forstås som al den haltid i en given indendørs idrætsfacilitet, som kommunen stiller vederlagsfrit til rådighed for foreningerne. Hertil kommer tiden til folkeoplysende foreninger på skoler, kulturhuse samt de facilitetstimer, som kommunen køber i f.eks. DGI-byen, Idrætsfabrikken på Vesterbro og statens lokaler.

Generelt kan man sige, at behovet for flere haltider til indendørs idræt og motion enten kan i mødekommes ved, at 1. bygge flere idrætsfaciliteter eller 2. forbedre udnyttelsen af de eksisterende idrætsfaciliteter. Kultur- og Fritidsforvaltningen har udarbejdet denne projektrapport med fokus rettet mod sidstnævnte løsning.

Projektet er en opfølgning på Kultur- og Fritidsudvalgets møde den 8. december 2005, hvor Borgerrepræsentationens "Forslag til fremtidig fordeling af tid i idræts- og fritidsfaciliteter i Københavns Kommune" blev vedtaget (KFU 458/2005).

Formål

Projektets formål er at undersøge, om kommunens indendørs idrætsfaciliteter kan udnyttes bedre, end de allerede bliver, og i givet fald hvordan. Projektets resultater, anbefalinger og konklusioner kan inddrages i forbindelse med fremtidige banefordelingsplaner.

Indhold

Problemstillingen indeholder mange aspekter og undersøgelsesfelter, som kunne analyseres til bunds. For at begrænse projektets omfang har de projektansvarlige i samarbejde med Folkeoplysningsafdelingen og Fritid & Idræts teamchefer udvalgt følgende 4 fokuspunkter:

1. Sammenligning af tildelt og anbefalet træningsmængde for børne- og ungdomshold
2. Rekvisitskifte (mål, bander, net m.v.) og samling af idrætsgrene
3. Brugermobilitet
4. Skoleforhold

I præsentationen og analysen af de 4 fokuspunkter afklares det, hvad der kan forbedre udnyttelsen af de indendørs idrætsfaciliteter. Det udledes desuden, om og i hvilken grad de udvalgte fokuspunkter vil kunne tænkes ind i fremtidige fordelingsplaner m.v.

Projektets opbygning

- Sammenfatning og anbefalinger
- Baggrund for anbefalinger og uddybende bemærkninger til de 4 fokuspunkter
- Samlet konklusion på projektrapporten

Sammenfatning og anbefalinger

De 4 udvalgte fokuspunkter:

1. Sammenligning af tildelt og anbefalet træningsmængde for børne- og ungdomshold
2. Rekvisitskifte og samling af idrætsgrene
3. Brugermobilitet
4. Skoleforhold

Ad. 1. Sammenligning af tildelt og anbefalet træningsmængde for børne- og ungdomshold

Projektrapportens undersøgelse heraf viser, at der er overensstemmelse mellem tildelte banetider og anbefalet træningsmængde blandt de analyserede børne- og ungdomshold.

Fastsættelse af en kvote afstemt efter specialforbundenes anbefalinger vil ikke umiddelbart frigive plads i hallerne og dermed ikke nedbringe ventelisterne m.v.

Frigivelsen af haltid betinges af en politisk beslutning om at indføre kvoter med en maksimal træningsmængde, der er lavere end specialforbundenes anbefalinger.

Det anbefales herunder, at Fritid & Idræt udarbejder en vejledning til brugerbestyrelserne og klubberne med vejledende træningstider, holdstørrelser m.v. for at sikre en harmonisk opfattelse i brugerbestyrelserne overalt i kommunen af, hvad der som tommelfingerregel er ret og rimeligt.

Ad. 2. Rekvisitskifte og samling af idrætsgrene

Hvorledes opsætning og nedtagning af rekvisitter generelt fungerer, varierer fra anlæg til anlæg. Det er dog mest almindeligt, at brugerne selv sørger opsætning og nedtagning af rekvisitter.

Som eksempel kan nævnes Korsgadehallen, der som det gælder for de fleste anlæg, har sine egne prioriteringer: Opsætning/nedtagning af bander til indefodbold fredag og søndag (45 min.) og betjening af kran til basketballkurve (5 min) varetages af ansatte. Resten: Gymnastikredskaber (10-15 min), badminton (5 min), volleyball (10-15 min), floorball (12-15 min), udlægning af kampsportsmåtter/opsætning af boksebolde (10-15 min) varetages alene af de aktive.

- Samling af idrætsgrene på få anlæg anbefales ikke. Det medfører store logistiske vanskeligheder og gener for brugerne i form af øget transporttid, ændrede banetider og negligering af lokalt tilhørsforhold, såvel hvad angår bruger som forening/klub. Af hensyn til brugerne frarådes det derfor, at man gør en yderligere indsats for at samle idrætsgrene på få anlæg.
- Samling af idrætsgrene i få haller på anlæg med flere haller er anbefalelsesværdigt. På de analyserede anlæg praktiseres samlingen af idrætsgrenene allerede så godt, som det umiddelbart kan lade sig gøre. Udbyttet ved samlingen vil således være minimal.
- Samling af idrætsgrene på få dage i samme hal anbefales. Hold, der dyrker samme idrætsgren på et anlæg, bør som udgangspunkt tildeles tider i forlængelse af hinanden for at undgå unødvendig tidsspild i forbindelse med rekvisitskifte m.v. Samlingen må dog ikke ske på bekostning af en efterlevelse af prioriteringsplanen. På de analyserede anlæg er idrætsgrenene allerede i høj grad samlet, og gevinsten ved en yderligere samling af hold på få dage

i samme hal er derfor minimal i forhold til de medfølgende gener for brugerne og uoverensstemmelser med prioriteringslisten.

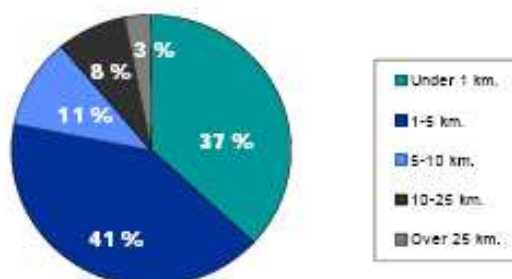
- Overordnet set kan en samling af idrætsgrene i få haller på få dage forbedre udnyttelsen af de indendørs idrætsfaciliteter. Det skyldes, at tidsspilde i forbindelse med rekvisitskifte mindskes i takt med antallet af rekvisitskifter. På de udvalgte, analyserede anlæg er samlingen af idrætsgrene i høj grad blevet prioriteret.

En yderligere samling af idrætsgrene på disse anlæg vil således ikke frigive meget mere plads i hallerne og ikke bidrage til en nedbringelse af ventelister m.v. På disse anlæg anbefales det, at banefordelingen først og fremmest tilgodeser brugernes ønsker og efterlever de nuværende retningslinier i priorite-ringslisten. For at sikre at andre anlæg også prioriterer samlingen af idrætsgrene anbefales det at indføre ”Samling af idrætsgrene” som et 6. kriterium for facilitetsfordelingen.

Ad. 3. Brugermobilitet

Som led i fokuspunktet vedrørende for og imod med hensyn til at samle idrætsgrene på få anlæg er det nødvendigt at se på det lokale aspekt og herunder brugernes mobilitet i forhold til at dyrke idræt i og væk fra nærområdet. For at belyse brugermobilitetsaspektet tages der udgangspunkt i eksisterende forskning og undersøgelser på området.

Nyere forskning på idrætsområdet viser¹, at en af de væsentligste faktorer for en idrætsfacilitets attraktivitet og betydning for idrætsdeltagelsen er, hvor tæt faciliteten ligger på den idrætsaktives bopæl. At nærheden til det sted, hvor man dyrker idræt, betyder meget for langt de fleste idrætsaktive, uanset hvor man bor i Danmark, understreges af nedenstående figur².

Figur 32: Afstand mellem hjem og det sted, hvor de idrætsaktive som regel dyrker idræt (pct.)

37 % har under 1 km. til deres lokale idrætsfacilitet, hvor de dyrker idræt, og knap 80 % har mellem 0 og 5 km. til idrætsfaciliteten. Tendensen med det vigtige lokale parameter er især markant i København. De idrætsaktive i København benytter sig desuden i mindre grad af idrætsfaciliteter

¹ Blandt andre ”Sved for millioner” (Kirkegaard (red.), Idrættens Analyseinstitut 2006), ”Fra gymnastik til motionisme?” (Ibsen og Larsen (red.), Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund 2006), ”Idræt som kommunalt velfærd” (Ibsen og Ottesen (red.), Institut for Idræt 2000), ”Forsamles og forenes om idræt” (Ibsen (red.), Lokale- og Anlægsfonden 2000).

² Svar fra 4.500 personer fra 4 regioner i Danmark (ved Viborg, Ballerup og Indre Østerbro og Sundby Nord i København). Fra ”Idræt som kommunalt velfærd” og ”Forsamles og forenes om idræt”.

uden for egen kommune sammenlignet med de tre andre geografiske områder. Dette blandt andet ses i lyset af Københavns størrelse og dels i lyset af indbyggernes idrætsvaner, og hvor man ydermere prioriterer nærhed højt og blandt andet bruger de private, kommercielle centre mere end i de øvrige områder.

Dette gælder især, når vi taler om urbaniserede områder og idrætsgrene, der involverer børn og unge. Disse kan eller må ikke på samme måde som voksne transportere sig rundt i København. For børn og unge er det af stor betydning, at deres anvendte indendørs idrætsfacilitet ligger tæt på deres bopæl. Hvor mobil, man som idrætsaktiv bruger vil være, afhænger givetvis også af individuelle faktorer såsom tilhørsforhold til ens klub, hvor kammeraterne er, hvor faciliteterne er bedst osv.

Det anbefales og understreges fra forvaltningens side, at det er vigtigt, at man forholder sig aktivt til det lokale aspekt forbundet med brugernes idrætsdeltagelse - såvel voksnes som børnenes - og vigtigheden i, at den foregår så lokalt som muligt.

Derfor er det i forbindelse med det mulige tiltag med at samle idrætsgrene på få anlæg af væsentlig betydning at forholde sig til ovenstående lokale aspekt. Ved at samle idrætsgrenene på få anlæg vil det lokale tilhørsforhold umiddelbart blive negligeret såvel på brugerniveau som på foreningsniveau, og der vil kunne forekomme gener for brugerne i form af øget transporttid, ændrede banetider m.v.

Ad. 4. Skoleforhold

Det anbefales at, Kultur- og Fritidsforvaltningen i samarbejde med Børne- og Ungdomsforvaltningen undersøger udnyttelsesgraden af de københavnske gymnastiksale med efterfølgende mulighed for at forbedre gymnastiksalenes anvendelighed. Denne mulige forbedring vil kunne frigive banetid i idrætshallerne til gavn for hold på ventelister m.v.

Det anbefales desuden at forbedre omklædningsforholdene på skolerne. Ved for eksempel at etablere aflåselige skabe kan brugernes banetid effektiviseres, da skabene muliggør omklædning uden for den tildelte banetid.

Effektiviseringen vil nogle steder kunne muliggøre en nedskæring af den tildelte banetid. Hermed kan frigives plads til flere hold pr. dag og/eller selve banetiden forlænges, da tiden til omklædning ikke vil være inkluderet i brugen af salen.

Det anbefales derfor, hvis forholdene er til det, at brugerne klæder om i omklædningsrummene tilknyttet gymnastiksalene umiddelbart inden, deres reelle træningstid/banetid starter. Som led i dette skal der naturligvis tages højde for køn.

Det er dog ikke alle hold, der har tidsspilde i forbindelse med omklædning, og en nedskæring af deres træningstid vil derfor være til gene for brugerne.

Endvidere betinges den ekstra banetid af logistiske ændringer i banefordelingen, da der skal kunne tildeles tider på eksempelvis 45 eller 50 min. Tiltaget skal primært være et serviceforbedrende tiltag, og frigørelse af ekstra banetid betinges derfor af, at det ikke er til gene for de nuværende brugere.

Baggrund for anbefalinger og uddybende bemærkninger

Ad. 1. Sammenligning af tildelt og anbefalet træningsmængde for børne- og ungdomshold

Folkeoplysningen opererer med en fordelingsplan, hvor hold med børn og unge under 19 år er prioriteret højest. Børne- og ungdomsholdene tildeles ca. 1½ times banetid i primetime (kl.16-20) 1-2 gange om ugen.

Der er ikke opstillet præcise rammer for, hvor stor en træningsmængde, de enkelte hold bør tildeles. Klubberne ansøger om tider, hvorefter de fordelingsansvarlige skal vurdere, om klubberne kan få den ønskede tid. Vurderingen beror primært på efterspørgslen i hallen og på en afvejning af klubbernes behov i forhold til holddeltagere.

Ofte tildeles klubberne en blok med træningstid, som de derefter selv skal fordele blandt deres hold. Dette muliggør individuelle tilpasninger blandt holdene, men medfører også en risiko for, at klubber ikke tildeler deres børne- og ungdomshold al den træningstid, de umiddelbart er berettiget til inden for de gældende prioriteringsregler.

For at forhindre dette, kan der strammes op på ansøgningsproceduren. Først og fremmest skal det ikke være muligt at søge om tider på baggrund af samlede medlemstal. Alle foreninger skal ansøge pr. hold. Dernæst kan det være nødvendigt at udføre flere stikprøver for at sikre sig, at børnene får tildelt den tiltænkte mængde træningstid, og at holdene generelt benytter sig af haltiden.

Opprioriteringen af børn betyder, at klubbernes ønske for træningstid til deres børne- og ungdomshold ofte tilgodeses. Børn optager derfor en stor del af banetiden i hallerne.

På grund af en stor efterspørgsel på idrætsfaciliteterne er dette medvirkende til, at nogle hold står på ventelister. For at nedbringe ventelisten kan man mindske træningstiden blandt børneholdene ved at fastsætte en grænse for maksimal tildelt træningsmængde, som ligger under den træningsmængde, som børnehold i dag får tildelt. Sigtet er, at den tildelte træningsmængde ikke overstiger det reelle behov for træningsmængde.

Det kan dog umiddelbart være vanskeligt at afklare træningsbehovet blandt børne- og ungdomshold og dermed fastsætte rammerne for anbefalet træningsmængde m.v. Hverken Danmarks Idræts-Forbund, specialforbundene herunder eller Team Copenhagen har deciderede nedskrevne retningslinier for, hvor meget børn og unge bør træne i en given idrætsgren.

Det skyldes blandt andet, at træningsmængden varierer meget i forhold til idrætsgren, alder, (ambitions-) niveau m.v. Direktør fra Team Copenhagen, Leif Mikkelsen, mener, at sådanne retningslinier er meget svære at opstille, fordi den nødvendige træningsmængde for eksempelvis eliteudøvere skal afstemmes efter det enkelte individ.

Team Danmark beskriver således i deres bog ”Aldersrelateret træning”, at træningsmængde bør tilpasses den enkelte situation. Dog har bogen opstillet retningslinier for, hvor meget børn og unge skal træne for at kunne nå højeste internationale niveau³.

³ Team Danmark (2005): ”Aldersrelateret træning – målrettet og forsvarlig træning af børn og unge”.

Træningsmængden for børn i den præpubertære periode (5-12 år) går fra 1-3 timer ugentligt for de helt små børn til 7-12 timer ugentligt for de ældste. I den pubertære periode (drengene: 12-16 år, piger: 11-14 år) er træningsmængden stigende fra 10-15 timer til 15-20 timer ugentligt. I den postpubertære periode (drengene: 16-20 år, piger: 15-18 år) stiger den anbefalede træningsmængde yderligere til 15-25 timer i begyndelse af perioden og 15-30 timer i slutningen af perioden. Disse retningslinier er grove rammer, som især er relevant for arbejdet med talentudvikling.

For at kunne få præciseret træningsbehovet og få tilført information om anbefalet træningsmængde blandt børne- og ungdomshold på motionsniveau er der taget kontakt til repræsentanter fra en række specialforbund, der repræsenterer tre traditionelle, indendørs idrætsgrene - basketball, volleyball og håndbold. Dette er ikke fyldestgørende for samtlige indendørs idrætsgrene, men giver et fint billede i forbindelse med træningsmængdeaspektet m.v.

Ingen af de kontaktede specialforbund lå inde med konkrete nedskrevne retningslinier for træningsmængde. I stedet er anbefalingerne baseret på repræsentanternes vurdering af, hvor meget de enkelte årgange træner eller bør træne. Disse anbefalinger er anvendt som retningslinier for den anbefalede træningsmængde i tre forskellige idrætsgrene.

Ved at sammenligne retningslinierne med den tildelte træningstid kan det således umiddelbart afklares, om børnehold tildeles for meget træningstid.

Der er i alt udvalgt fem klubber inden for basketball, volleyball og håndbold.

For at kunne sammenligne de *anbefalede* træningsmængder med de *tildelte* træningsmængder er det nødvendigt at afklare, om de enkelte hold tilhører eliten eller bredden. Dette kan imidlertid være vanskeligt at definere og afklare.

Elitebetegnelsen kan være svært definerbar. Den kan f.eks. anvendes som et relativt begreb, hvor en klubs bedste hold tilhører eliten. Elitebetegnelsen anvendes dog først og fremmest i en bredere betragtning. De enkelte kontaktede specialforbund har ikke en elitedefinition og Team Copenhagens elitedefinition omhandler seniorhold.

Derfor benyttes Team Danmarks definition af klubelite, som afgrænses til deltagere på højeste niveau i den nationale konkurrencestruktur. Denne definition er rettet mod individer, men kan også benyttes på hold. Elitehold er altså hold, der deltager i landets bedste række.

Oplysninger om holdenes status er fundet på klubbernes hjemmesider og gennem kontakt til forbundsrepræsentanter i fordelingsudvalget. De enkelte holds træningstider er ligeledes fundet på klubbernes hjemmesider. Tiderne og tallene er fra sæsonen 2006/2007.

Basketball	Anbefalet træningsmængde (pr. hold)	Tildelt træningsmængde (Brønshøj Basket)
Mini - yngste (8-10 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge	Piger: intet hold Drengene: 90 min 2 gange/uge
Mini - ældste (11-12 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge	Piger: 75-90 min 2 gange/uge Drengene: 90-120 min 2 gange/uge

Piger (13-14 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge Elite: 90-120 min 3-4 gange/uge	90 min 2 gange/uge
Drenge (13-15 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge Elite: 90-120 min 3-4 gange/uge	80-90 min 2 gange/uge
Junior (15-16 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge	Damer: 80-90 min 2 gange/uge Herre: intet hold

	Anbefalet træningsmængde (pr. hold)	Tildelt træningsmængde (Stevnsgade Basket)
Mini - yngste (8-10 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge	Piger: 60-90 min 2 gange/uge Drenge: Hold 1: 60-90 min 2 gange/uge Hold Hold 2: 60 min 1 gang/uge Hold 1+2: 60 min 1 gang/uge
Mini - ældste (11-12 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge	Piger: Hold 1: 75-90 min 2 gange/uge Hold 2: 90-120 min 2 gange/uge Drenge: 75-90 min 2 gange/uge
Piger (13-14 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge Elite: 90-120 min 3-4gange/uge	Træner sammen med damejunior
Drenge (13-15 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge Elite: 90-120 min 3-4 gange/uge	Hold 1: 60 min 1 gang/uge Hold 2: 60 min 1 gang/uge Hold 1+2: 90 min 1 gang/uge
Junior (15-16 år)	Bredde: 90 min 2 gange/uge	Damer: junior + piger: 90-120 min 2 gange/uge Herre: 120 min 2 gange/uge

Volleyball	Anbefalet træningsmængde (pr. hold)	Tildelt træningsmængde (AVK)
Kidsvolley	90 min 1-2 gange/uge	
Piger (10-13 år)	Bredde: 90 min 1-2 gange/uge Elite: 90 min 2-3 gange/uge	Hold 1 (elite): 90-120 min 3 gange/uge Hold 2: 120 min 2 gange/uge
Drenge (10-13 år)	Bredde: 90 min 1-2 gange/uge Elite: 90 min 2-3 gange/uge	Elite: 90-120 min 2 gange/uge
Damejunior (14-16 år)	Bredde: 90-120 min 2 gange/uge Elite: 90-120 min 4-5 gange/uge	Elite: 150 min 3 gange/uge

Herrejunior (14-16 år)	Bredde: 90-120 min 2 gange/uge	Elite: 90-120 min 3 gange/uge
	Elite: 90-120 min 4-5 gange/uge	

Håndbold	Anbefalet træningsmængde (pr. hold)	Tildelt træningsmængde (Ajax)
Lilleput (9-10 år)		Piger: 60-75 min 2 gange/uge Drenge: 75-90 min 2 gange/uge
Puslinge (11-12 år)	60-90 min 2 gange/uge	Piger: Hold 1+2: 105-135 min 2 gange/uge (pige1: elite) Drenge: 90-135 min 2 gange/uge (elite)
Piger (13-14 år)	Bredde: 60-90 min 2 gange/uge Elite: 90 min 3 gange/uge	Hold 1+2: 105-135 min 2 gange/uge Hold 1 yderligere 90 min 1 gang/uge (elite) Hold 3+4: 60-90 min 2 gange/uge
Drenge (13-14 år)	Bredde: 60-90 min 2 gange/uge Elite: 90 min 3 gange/uge	Hold 1+2: 90-120 min 3 gange/uge (Drenge1: elite)

	Anbefalet træningsmængde (pr. hold)	Tildelt træningsmængde (HIK/KFUM)
Lilleput (9-10 år)		Piger: 60 min 2 gange/uge Drenge: 60 min 1 gang/uge
Puslinge (11-12 år)	60-90 min 2 gange/uge	Piger: 60-90 min 2 gange/uge Drenge: 60 min 2 gange/uge (elite)
Piger (13-14 år)	Bredde: 60-90 min 2 gange/uge Elite: 90 min 3 gange/uge	60 min 2 gange/uge
Drenge (13-14 år)	Bredde: 60-90 min 2 gange/uge Elite: 90 min 3 gange/uge	60-90 min 2 gange/uge
Damejunior (14-16 år)	Bredde: 90-120 min 2 gange/uge Elite: 90-120 min 4-5 gange/uge	60 min 2 gange/uge (elite)
Herrejunior (14-16 år)	Bredde: 90-120 min 2 gange/uge Elite: 90-120 min 4-5 gange/uge	60-75 min 3 gange/uge (elite)

Specialforbundenes anbefalinger

Dansk Håndbold Forbund (DHF) anbefaler, at børn deltager i flere forskellige idrætsaktiviteter, og at håndboldtræningen derfor ikke bør overstige 60-90 min 2 gange ugentligt. Den begyndende polarisering i ambitionsniveau og træningsmængde sker typisk, når spillerne kommer i 13-15 års alderen. For elitespillere i disse årgange kan træningsmængden med rimelighed øges til 90 min 3 gange ugentligt.

I basketball sker polariseringen ligeledes i 13-15 års alderen, hvor elitehold træner 90-120 min 3-4 gange om ugen, mens breddehold træner 90 min 2 gange om ugen.

I Dansk Volleyball Forbund skelnes der mellem elite og bredde allerede i 10-13 års alderen. Breddehold anbefales at træne 90 min 1-2 gange pr. uge, mens træningsmængden for elitehold kan stige til 90 min 2-3 gange pr. uge. Når børnene bliver juniorer (14-16 år), stiger træningsmængden yderligere til 90-120 min 2 gange pr. uge for breddehold og 90-120 min 4-5 gange pr. uge for elitehold.

Sammenligning af tildelt træningsmængde med anbefalet træningsmængde

Basketball

Den tildelte træningsmængde for basketballholdene stemmer i stor udstrækning overens med den anbefalede. I eksempelvis Brønshøj Basket træner både Piger, Drengene og Damejunior den anbefalede mængde eller en smule mindre. I den ældste Mini-årgang træner drengene dog 30 min mere end anbefalet, mens pigerne træner 15 min mindre.

Blandt Stevnsgade Baskets hold træner alle hold i miniårgangen undtagen ældste pigehold den anbefalede tid eller mindre. Drengeholdet træner væsentlig mindre. I juniorårgangen træner et samlet hold med piger og damejunior 30 min over det anbefalede, og herrejuniorholdet træner 60 min mere end anbefalet for breddehold.

Volleyball

I volleyballklubben Amager Volleyball Klub (AVK) er der ligeledes en stor overensstemmelse mellem tildelt og anbefalet træningstid for elite. AVK's Pige 1, Drengene, Damejunior og Herrejunior var i sæsonen 2006/2007 blandt Sjællands tre bedste hold i deres årgang. Da de bedste hold fra Sjælland deltager i et afsluttende Danmarksmesterskabsstævne sammen med 7 andre hold fra andre regioner, kan disse hold karakteriseres som elite. Pige 1 og 2 blev dog stadig tildelt 30 min mere om ugen end anbefalet.

Håndbold

Hvad angår håndboldholdene, er der overensstemmelse mellem de anbefalede og tildelte træningsmængder i HIK/KFUM men ikke i Ajax Håndbold. Alle holdene i HIK/KFUM træner den anbefalede mængde eller mindre.

I Ajax Håndbold er forholdene en smule anderledes. Her tildeles størstedelen af holdene en større mængde træningstid, end forbundet umiddelbart anbefaler. I puslinge årgangen træner pigerne 60 min pr. uge og drengene 45 min pr. uge mere end anbefalet. Begge hold kan betegnes som elitehold, men da forbundet ikke skelner mellem elite og bredde i denne aldersgruppe, overstiger de anbefalingerne.

Pigeårgangens træningsmængde for breddeholdene 3 og 4 er afstemt med anbefalingerne, mens både hold 1 og 2 træner mere end anbefalet for henholdsvis elite- og breddehold. Også klubbens to drengehold træner mere end anbefalet. Samlet set har børneholdene i AJAX København fået tildelt en træningsmængde, der overstiger anbefalingerne fra Dansk Håndbold Forbund.

En væsentlig årsag til uoverensstemmelsen er, at flere hold træner sammen. Anbefalingerne tager ikke højde for spillerantal, men er beregnet pr. hold. For at kunne foretage en præcis vurdering må det afklares, hvor mange spillere, der er på de berørte hold.

Holdstørrelser

Som led i Fritid & Idræts eventuelle udarbejdning af en vejledning til brugerbestyrelser og klubber med retningslinjer, vejledende træningstider og holdstørrelser m.v. er specialforbundene blevet kontaktet. Formålet er blandt andet at sikre en harmonisk opfattelse i kommunens brugerbestyrelser af, hvad der som tommelfingerregel er ret og rimeligt i forhold til holdstørrelser, banekrav m.v..

Specialforbundenes bemærkninger og anbefalinger skal tænkes ind i en eventuel udarbejdelse af en vejledning med retningslinjer, vejledende træningstider og holdstørrelser m.v.

Ifølge Dansk Volleyball Forbund (DVF) arbejder man i volleyball begrebet kidsvolleyball. Dvs. op til og med 6. klasse spiller man 4 mod 4 på badmintonbane. Dvs., at der i denne aldersgruppe kan være ca. 10 spillere maks. pr. badmintonbane. Fra 7. klasse og fremefter spiller de fleste 6 mod 6 på en fuld volleyballbane. Dvs. der her bør være maks. ca. 16 spillere pr. volleyballbane.

I Dansk Håndbold Forbund (DHF) beskæftiger man sig med begrebet minihåndbold. Spillerne er af begge køn, som er under 8 år, og reglerne for minihåndbold er de samme som almindelig håndbold bortset fra nogle særregler. Disse er blandt andet, at man spiller 5 mod 5, og at banen kun er 13 x 20 meter. I almindeligt håndbold spiller man 7 mod 7 på en bane med målene 20 x 40 meter.

I almindeligt voksen basketball spilles der 5 mod 5 på en bane på 15 x 28 meter. Danmarks Basketball Forbund (DBBF) har ikke umiddelbart nogle begreber som kidsvolleyball og minihåndbold. Dog taler man om minirækker, drengerækker og pigerækker (som i volleyball og håndbold m.fl.), hvor holdene også her består af min. 5 og max. 12 spillere. Også her består kampene af 5 mod 5.

Ad. 1. Konklusion

Ud fra ovenstående sammenligninger kan det konkluderes, at der er overensstemmelse mellem tildelt og anbefalet træningsmængde blandt de analyserede børne- og ungdomshold. Der er således ikke grundlag for at nedjustere træningstiden for børne- og ungdomshold.

De udvalgte hold er fordelt på en række idrætsanlæg i kommunen; Sundby Idrætspark, Valby Hallerne, Bavnehøjhallen, Nørrebrohallen, Emdruphallen, Ryparkhallen, Grøndal Centret og Rødkilde Sportshal. Disse anlæg udgør et demografisk, repræsentativt udsnit af byens store idrætsanlæg. En analyse af de resterende, kommunale anlæg vil formentlig ikke ændre markant i konklusionen, hvorfor en yderligere undersøgelse heraf derfor ikke anbefales.

Fastsættelse af en træningskvote, der er afstemt med specialforbundenes anbefalinger, vil således ikke umiddelbart kunne frigive tid i hallerne og nedbringe ventelisten.

For at skabe ekstra tid skal der træffes en politisk beslutning om at indføre kvoter, der er lavere end dem, som specialforbundene anbefaler. Det kan enten være i form af generelle kvoter opdelt på alder eller differentierede kvoter, der også tager højde for niveau og idrætsgren.

Fordelen ved kvoter er, at fordelingen af tider ikke sker ud fra subjektive afvejsninger af, hvor meget haltid, de enkelte klubber bør tildeles. Dette kan lette fordelingsarbejdet og skabe en større lighed blandt holdenes vilkår.

Ulempen ved kvoter er, at der blandt holdene kan opstå en forventning om at få tildelt maksimalt træningstid. Desuden vil en differentieret kvoteordning besværliggøre fordelingsproceduren, fordi det vil kræve indsigt i klubbers placeringer og overblik over turneringsstrukturen i de involverede idrætsgrene. Samtidig fratages klubbernes mulighed for at kunne tage individuelle hensyn til deres udøvere i og med, at fleksibiliteten omkring træningslængde og -frekvens mindskes.

Ad. 2. Rekvisitskifte og samling af idrætsgrene

Jo flere forskellige idrætsgrene, der tildeles banetid i en hal, jo mere spildtid opstår der i forbindelse med rekvisitskifte mellem banetiderne.

Ved at mindske spildtiden kan banetiden effektiviseres til gavn for brugerne. Effektivisering kan i bedste fald betyde, at visse hold kan tildeles mindre banetid, hvorved der frigives så tilstrækkelig meget tid, at hold på ventelisten kan tildeles banetid.

Nedbringning af spildtiden ved rekvisitskiftet kan umiddelbart ske ved følgende tre tiltag:

- A. Samling af idrætsgrene på få idrætsanlæg
- B. Samling af idrætsgrene i få haller på anlæg med flere haller
- C. Samling af idrætsgrene på få dage i samme hal

A. Samling af idrætsgrene på få anlæg

Ved at samle idrætsgrene på få anlæg kan tidsspildet til rekvisitskifte minimeres, fordi de samme rekvisitter benyttes. De enkelte hold besværes derfor ikke med opsætning og nedtagning af rekvisitter. Derudover kan samlingen være fordrende for netværk på tværs af hold, som dyrker samme idrætsgren og har glæde af at kigge på hinanden træne. Samlingen af idrætsgrene kan også forbedre indretningen af hallerne ved at tilgodese de enkelte idrætsgrenes behov mht. mål, opstregning, tilskuerpladser m.m.

Samlingen af idrætsgrene på få anlæg er dog ikke problemfrit. For brugerne vil det blandt andet betyde, at nogle brugere skal flytte anlæg og få længere transporttid til træning. En sådan flytning kan skabe stor utilfredshed, fordi brugerne igennem mange års brug kan have opbygget et tilhørsforhold til anlægget og er vant til, at idrætsanlægget, man benytter, er relativt tæt placeret ved brugerens bopæl.

En øget transporttid kan og vil formentlig udgøre en barriere. Størstedelen af brugerne har blandt andet fået tildelt banetiden på dette anlæg ud fra et nærhedsprincip, lokal klub m.v. Afstanden til træningsstedet er især af stor betydning for familier med aktive børn, som ikke kan transportere sig selv til træning (jf. afsnit 3. Brugermobilitet).

En samling af idrætsgrene på få anlæg vil desuden kræve en koordinering af banefordelingen på de forskellige anlæg. Dette vil være en stor logistisk udfordring, som i praksis vil kræve ændringer i de nuværende banefordelingsprocedurer. Fordelingsplanerne bliver oftest udarbejdet af de enkelte anlægs brugerbestyrelser i samarbejde med Kultur- og Fritidsforvaltningens Lokaleudlån.

En koordinering af kommunens mange anlæg kræver enten et øget decentraliseret samarbejde mellem anlæggene eller en øget centralisering i form af større styring fra Lokaleudlån. En øget centralisering kan betyde, at de enkelte klubbers ønsker ikke tilgodeses i samme grad, som de gør nu, fordi afstanden mellem de fordelingsansvarlige og klubberne vil blive øget.

Vanskelighedernes karakter og omfang skal holdes op imod den potentielle tidsbesparelse ved færre rekvisitskifter, som nederst i dette afsnit.

B. Samling af idrætsgrene i få haller på anlæg med flere haller

Spildtid ved rekvisitskifte kan mindskes ved at samle idrætsgrene i så få haller som muligt. Jo flere hold der benytter de opstillede rekvisitter, jo mindre tid skal der bruges på rekvisitskifte på en dag.

Foruden tidsspildet og besværet ved rekvisitskifte kan samlingen af idrætsgrene i få haller minimere splid mellem hold fra forskellige idrætsgrene. F.eks. efterlader badminton små fjer og håndbold harpiks på gulvet til gene for de efterfølgende brugere. Irritation ved dette kan mindsket ved at lade en hal være forbeholdt én idrætsgren.

Samling af idrætsgrene i få haller er især muligt på idrætsanlæg med flere haller, da fordelingen af banetider i hallerne er samlet under et. Et eksempel herpå er Valby Hallerne. Her er de enkelte idrætsgrene samlet i få haller. I hal 1 er der håndbold, i hal 2 er der badminton, og i hal 3 er der håndbold og volleyball. I disse haller vil der kun kunne frigives en meget begrænset mængde tid ved at tilgodese ønsket om mindsket rekvisitskifte yderligere. Eneste mulighed er at samle idrætsgrene på endnu færre dage, som beskrevet i nedenstående afsnit.

C. Samling af idrætsgrene på få dage i en hal

Ved at samle idrætsgrenene på få dage kan rekvisitskiftet mindskes yderligere. For at vurdere den potentielle effekt heraf, er banefordelingen for 2007/2008 i Sundby Idrætspark blevet analyseret. Hallerne i Sundby Idrætspark benyttes af daginstitutioner frem til kl. 16, og analysen medtager derfor kun tidsrummet kl. 16-23.

I Sundby Idrætspark er idrætsgrenene i høj grad samlet i få haller på få dage. Af banefordelingen for de tre haller i Sundby Idrætspark fremgår det, at hold indenfor samme idrætsgrene har fået tildelt banetider i forlængelse af hinanden. I hal 2 er der f.eks. volleyball fra kl. 16-23 tre dage om ugen. Hermed er banetiden effektiviseret mest mulig, fordi de mange hold kan benytte samme rekvisitter.

Fordelingen skyldes blandt andet, at idrætsforeningerne får tildelt deres banetider i blokke på flere timer. For at vurdere hvor meget ekstra tid, der vil kunne frigives, hvis man i endnu højere grad prioriterer samlingen af idrætsgrene på få dage, er der foretaget nogle hypotetiske ændringer i fordelingsplanerne i hal 1 og 3. Ændringerne er teoretisk funderet og tager ikke højde for retningslinierne i den nuværende fordelingsplan.

Den tid, der anvendes på opsætning og nedtagning af rekvisitter, er meget forskellig fra en idrætsgren til en anden, rekvisitternes tilgængelighed, hvor mange deltagere, der er m.v.

På baggrund af vurdering fra anlægsledere og klubberne er der anvendt følgende estimering af tidsforbruget på enten opsætning eller nedtagning af rekvisitter inden for de enkelte idrætsgrene:

Badminton: 5 min
Basket: 5 min
Floorball: 12-15 min

Håndbold: 5 min
Tennis: 5 min
Volleyball: 5-10 min

Hal 1

Nuværende fordeling

KL.	MAND.	TIRSD.	ONSD.	TORSD.
16-17	Am.Sk. Håndbold	Am.Sk. Håndbold	MK31/Tram P Su.KFUM/ 1 volleybane	THOR Badm.
17-18	Am.Sk. Håndbold	THOR Badm.	MK31/Tram P Su.KFUM/ 1 volleybane	THOR Badm.
18-19	Am.Sk. Håndbold	THOR Badm.	MK31/Tram P Su.KFUM/ 1 volleybane	CIK Håndbold
19-20	AVK Volley	SU.KFUM Badm.	CIK Håndb.	CIK Håndbold
20-21	AVK Volley	SU.KFUM Badm.	CIK Håndb.	SAS Håndb.
21-22	AVK Volley	Su.KFUM Håndbold	CIK Håndb.	SAS Håndb.
22 - 23	AVK Volley	Su.KFUM Håndbold	PILOT	PILOT

Tidsforbrug med nuværende fordeling:

Mandag:

Start-håndbold: 5 min
Håndbold-volley: 5 + 5 min
Volley-slut: 5 min
I alt: 20 min

Onsdag:

Start-volley: 5 min
Volley-håndbold: 5 + 5 min
Håndbold-pilot: 5 min
I alt: 20 min

Tirsdag:

Start-håndbold: 5 min

Håndbold-badminton: 5 + 5 min

Badminton-håndbold: 5 + 5 min

Håndbold-slut: 5 min

I alt: 30 min

Torsdag:

Start-badminton: 5 min

Badminton-håndbold: 5 + 5 min

Håndbold-pilot: 5 min

I alt: 20 min

Der bruges mellem 20 og 30 min pr. dag på opsætning og nedtagning af rekvisitter.

Hal 2

Ny fordeling

KL.	MAND.	TIRSD.	ONSD.	TORSD.
16-17	Am.Sk. Håndbold	Am.Sk. Håndbold	MK31/Tram P Su.KFUM/ 1 volleybane	THOR Badm.
17-18	Am.Sk. Håndbold	CIK Håndbold	MK31/Tram P Su.KFUM/ 1 volleybane	THOR Badm.
18-19	Am.Sk. Håndbold	CIK Håndbold	MK31/Tram P Su.KFUM/ 1 volleybane	THOR Badm.
19-20	CIK Håndb.	SAS Håndb.	AVK Volley	THOR Badm.
20-21	CIK Håndb.	SAS Håndb.	AVK Volley	SU.KFUM Badm.
21-22	CIK Håndb.	Su.KFUM Håndbold	AVK Volley	SU.KFUM Badm.
22 - 23	PILOT	Su.KFUM Håndbold	AVK Volley	PILOT

Tidsforbrug med den nye fordeling:

Mandag:

Start-håndbold: 5 min

Håndbold-pilot: 5 min

Onsdag:

Start-volley: 5 min

Volley-slut: 5 min

I alt: 10 min

Tirsdag:

Start-håndbold: 5 min

Håndbold-slut: 5 min

I alt: 10 min

I alt: 10 min

Torsdag:

Start-badminton: 5 min

Badminton-pilot: 5 min

I alt: 10 min

Der bruges i alt 10min. pr. dag på opsætning og nedtagning af rekvisitter. I forhold til den nuværende plan kan der altså frigøres mellem 10 og 20 min. pr. dag.

Hal 3

Nuværende fordeling

KL.	MAND.	ONSD.
16-17	ASK Håndb.	Su.Tennis Alm.
17-18	ASK Håndb.	CIK Håndb.
18-19	ASK Håndb.	CIK Håndb.
19-20	Su.KFUM Badm.	Su.KFUM Badm.
20-21	Su.KFUM Badm.	Su.KFUM Badm.
21-22	HAFNIA floorball	Su.Tennis Alm.
22 - 23	HAFNIA floorball	Su.Tennis Alm.

Ny fordeling

KL.	MAND.	ONSD.
16-17	ASK Håndb.	Su.Tennis Alm.
17-18	ASK Håndb.	Su.Tennis Alm.
18-19	ASK Håndb.	Su.Tennis Alm.
19-20	CIK Håndb.	Su.KFUM Badm.
20-21	CIK Håndb.	Su.KFUM Badm.
21-22	HAFNIA floorball	Su.KFUM Badm.
22 - 23	HAFNIA floorball	Su.KFUM Badm.

Tidsforbrug med nuværende fordeling

Mandag:

Start-håndbold: 5 min

Håndbold-badminton: 5 + 5 min

Badminton-floorball: 5 + 15 min

Floorball-slut: 15 min

I alt: 50 min

Onsdag:

Start-tennis: 5 min

Tennis-håndbold: 5 + 5 min

Håndbold-badminton: 5 + 5 min

Badminton-tennis: 5 + 5 min

Tennis-slut: 5 min

I alt: 40 min

Der bruges mellem 40-50 min pr. dag på opsætning og nedtagning af rekvisitter.

Tidsforbrug med ny fordeling

Mandag:

Start-håndbold: 5 min

Håndbold-floorball: 5 min + 15 min

Floorball-slut: 15 min

I alt: 40 min

Onsdag:

Start-tennis: 5 min

Tennis-badminton: 5 + 5 min

Badminton-slut: 5 min

I alt: 20 min

Der bruges i alt mellem 20-40 min pr. dag på opsætning og nedtagning af rekvisitter. I forhold til den nuværende fordeling vil der altså kunne frigøres 10-20 min.

Som eksemplerne viser, kan der maksimalt frigives 20 min. pr. dag. Da ingen hold søger banetid på kun 20 min, vil effektiviseringen ikke medføre, at et nyt hold kan få tid i hallen. Samlingen af idrætsgrenene på få dage vil derfor udelukkende komme de nuværende hold til gode i og med at deres træningstid effektiviseres og de ikke belemres med opsætning og nedtagning af rekvisitter.

Fordelene ved at mindske tidsspildet i forbindelse med rekvisitskifte skal dog holdes op imod vanskelighederne og konsekvenserne af en ændret banefordeling.

For at udnytte den frigivne tid skal tildelingen af banetider kunne opdeles i kortere intervaller på eksempelvis 15 min. Hermed vil et hold kunne tildeles en effektiv banetid på 45 min. Effektiviseringen kræver altså logistiske ændringer i fordelingen af banetider. Opgaven lettes dog i de tilfælde, hvor klubber tildeles træningstider i store blokke, som de selv opdeler.

I den hypotetiske fordelingsændring er der hverken taget højde for brugernes behov eller retningslinier i den nuværende fordelingsplan. Ændringen i hal 3 medfører f.eks., at KFUM badminton tildeles fire træningstider i forlængelse af hinanden i stedet for to tider fordelt på to dage. Det vil betyde, at et hold har fået to træningstider samme dag, hvilket naturligvis er yderst uhensigtsmæssigt. I praksis ville denne ændring ikke være mulig, såfremt brugernes ønsker skal tilgodeses.

Samlingen af idrætsgrene i få haller og eventuelt på få anlæg vil desuden være vanskelig forenelig med den eksisterende fordelingsplan.

Hvis idrætsgrene samles i få haller eller på få anlæg, vil antallet af banetider i primetime højst sandsynlig ikke stemme overens med antallet af hold, der skal have primetimetider.

Hvis der er for få primetimetider i forhold til f.eks. børnehold, betyder samlingen af idrætsgrene, at nogle børnehold får tildelt tider uden for primetime.

Er der derimod overskydende primetimetider i forhold til børnehold, gives disse til voksenhold, hvilket betyder, at børnehold andre steder ikke får primetimetider. Vil man sikre en samtidig efterlevelse af fordelingsplanen, skal der kun samles et primetimeafstemt antal hold i de enkelte haller.

Ad.2. Konklusion

På de analyserede idrætsanlæg er den potentielle gevinst ved en yderligere indsats for at minimere tidsspildet ved rekvisitskifte væsentlig begrænset.

I Valby Hallerne og Sundby Idrætspark er idrætsgrenene i høj grad samlet i få haller på få dage. Der bruges derfor kun meget begrænset tid på rekvisitskifte. Den tid, der kan frigives yderligere, muliggør ikke, at nye hold kan tildeles tider. Problemet med ventelister løses således ikke.

Endvidere er vanskelighederne ved at prioritere samlingen af idrætsgrene store, og i mange tilfælde vil prioriteringen medføre uoverensstemmelser med den nuværende fordelingsplan samt være til mere gene end gavn for brugerne.

Såfremt forholdene i Valby Hallerne og Sundby Idrætspark er repræsentative for kommunens idrætsanlæg, kan det ikke anbefales at gøre en ekstra indsats for at minimere tidsspildet ved rekvisitskifte.

Det anbefales dog at indføre ”Samling af idrætsgrene” som et 6. kriterium for facilitetsfordelingen for at sikre den fremtidige prioritering deraf på alle anlæg.

3. Brugermobilitet

Nyere forskning på idrætsområdet viser, at en af de væsentligste faktorer for en idrætsfacilitets attraktivitet og betydning for idrætsdeltagelsen er, hvor tæt faciliteten ligger på den idrætsaktives bopæl. Dette gælder både, når man taler om kommerciel idræt uden for foreningerne og om organiseret foreningsidræt.

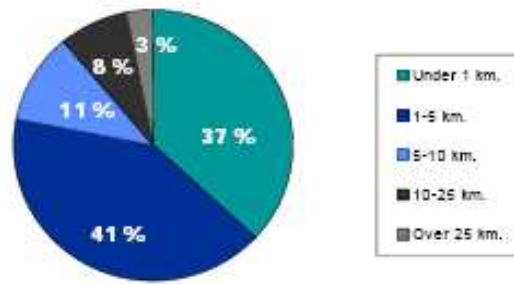
Et større forskningsprojekt ”Idræt som kommunalt velfærd” fra Institut for Idræt har blandt andet undersøgt, hvilken betydning idrætsfaciliteterne (dækning, placering m.v.) har for børn, unge og voksnes idrætsdeltagelse. Undersøgelsens resultater er anvendelige i dette projekt, da en del af undersøgelsen drejer sig om København. Det er en kvantitativ undersøgelse af børn og voksnes idrætsdeltagelse i fire områder af Danmark: Salling-Fjends regionen i Viborg Amt, Ballerup Kommune samt Indre Østerbro og Sundby Nord i Københavns Kommune. Undersøgelsen omfatter voksne (16 til 75 år) og 5. og 9. klasses børn fra skoler i de samme områder, i alt over 4.500 respondenter og må således betegnes som repræsentativ og valid.

Andre undersøgelser viser ligeledes, at en idrætsfacilitets attraktivitet og betydning for idrætsdeltagelsen afhænger meget af, hvor tæt faciliteten er på de idrætsaktives bopæl. Tendensen er især markant i København.

Over halvdelen af de idrætsaktive tillægger det en stor betydning, at stedet, hvor de dyrker idræt, ligger tæt på, hvor de bor. Det er især idrætsaktive i urbaniserede områder, kvinder samt idrætsaktive, der ikke dyrker idræt i en forening, som tillægger det stor betydning, at stedet, hvor de dyrker idræt ligger tæt på deres bopæl.

At nærheden til det sted, hvor man dyrker idræt, betyder meget for langt de fleste idrætsaktive, uanset hvor man bor i Danmark, understreges af nedenstående figur⁴.

⁴ Svar fra 4.500 personer fra 4 områder i Danmark, heriblandt Indre Østerbro og Sundby Nord. Fra ”Idræt som kommunalt velfærd” og ”Forsamles og forenes om idræt”.

Figur 32: Afstand mellem hjem og det sted, hvor de idrætsaktive som regel dyrker idræt (pct.)

Forskningen viser, at en idrætsfacilitets attraktivitet og betydning for idrætsdeltagelsen afhænger meget af, hvor tæt faciliteten er på de idrætsaktives bopæl. Tendensen med det vigtige lokale parameter er især markant i København.

De idrætsaktive i København benytter sig i mindre grad af idrætsfaciliteter uden for egen kommune sammenlignet med de tre andre geografiske områder. Dette blandt andet ses i lyset af Københavns størrelse og dels i lyset af indbyggernes idrætsvaner, hvor man prioriterer nærhed højt og bruger de private, kommercielle centre mere end i de øvrige områder⁵.

En brugertilfredshedsundersøgelse fra Københavns Idrætsanlæg (KI) fra 2003 viser ligeledes, at nærmiljøet og afstanden til faciliteten spiller en meget væsentlig rolle. Dette gælder især, når vi taler om idrætsgrene, der involverer børn og unge. Foruden urbaniseringsgraden er lysten og især evnen til at transportere sig væk fra nærområdet desuden i høj grad aldersbestemt.

Børn og ældre har ikke i samme grad mulighed for at dyrke idræt langt væk fra hjemmet. Børn kan eller må ikke på samme måde som voksne transportere sig rundt i København. For børn og unge er det af stor betydning, at deres anvendte indendørs idrætsfacilitet således ligger tæt på deres bopæl – især når man taler om urbaniserede områder som eksempelvis København.

Ad. 3. Konklusion

Det er vigtigt, at man forholder sig aktivt til det lokale aspekt forbundet med idrætsdeltagelsen – såvel voksnes som børnenes – og vigtigheden i, at den foregår så lokalt som muligt.

Derfor er det i forbindelse med det mulige tiltag med at samle idrætsgrene på få anlæg af væsentlig betydning at forholde sig til ovenstående lokale aspekt. Ved at samle idrætsgrene på få anlæg vil der kunne forekomme gener for brugerne i form af øget transporttid, ændrede banetider, og det lokale tilhørsforhold vil umiddelbart blive negligeret såvel på brugerniveau som på foreningsniveau.

4. Skoleforhold

Skolernes idrætsfaciliteter i form af de mindre, indendørs gymnastiksale udgør en stor del af det samlede antal kommunale idrætsfaciliteter til rådighed for kommunens borgere. En undersøgelse af, hvordan disse idrætsfaciliteter udnyttes bedre, er derfor essentiel i ønsket om at forbedre den generelle udnyttelse af idrætsfaciliteter.

⁵ "Idræt som kommunalt velfærd" og "Forenes og samles om idræt" m.fl.

Det anbefales at undersøge gymnastiksalenes anvendelighedsgrad såvel til motion uden bold som til boldspil. Visse gymnastiksale - især de større af dem - kan eventuelt gøres brugbare til nogle boldspil blot ved indkøb af rekvisitter. Hermed kan hold flyttes fra en idrætshal til en gymnastiksal, hvorved der frigives tid i hallen til gavn for foreninger på ventelisten som ikke kan bruge en gymnastiksal.

Et andet vigtigt aspekt er omklædningsforholdene på skolerne. I øjeblikket bliver 25-35 % af den tildelte banetid på mange skoler brugt på omklædning før og efter træning. Der er ofte kun tilknyttet et omklædningsrum til hver gymnastiksal. Det betyder, at holdene ikke kan have deres ting låst inde i omklædningsrummet i perioden før og efter banetiden, fordi der kommer andre, som skal bruge rummet.

Problematikken kan i første omgang løses ved, at tøj og andre ejendele tages med ind i salen. Skolernes gymnastiksale er dog ofte meget små og tøj fra deltagerne vil i mange af salene være til gene for idrætsudøverne under aktiviteten.

Effektiviseringen er i første omgang et serviceforbedrende tiltag til gavn for brugerne. Lokaleudlån kan måske også udnytte den ekstra træningstid til at få flere hold ind i salen om dagen. De nuværende brugere kan tildeles samme effektive træningstid men en samlet mindre banetid, fordi tiden til omklædning ikke er indeholdt i banetiden.

Hvis man eksempelvis kan effektivisere banetiden med 10 min for hvert hold ved at "ekskludere" tiden til omklædning, kan der i bedste fald tildeles ca. en times banetid til et hold mere om dagen.

For at vurdere potentialet ved dette tiltag er gymnastiksalene på følgende 8 københavnske folkeskoler blevet inspiceret: Guldbergsskolen (tidligere Stevnsgade- og Sjællandsgade Skole), Nyboder Skole, Sortedamskolen, Strandvejsskolen, Kildevældsskolen, Rådmandsgades Skole, Hillerødsgades Skole, Mathæusgades Skole og Oehlenschlägersgade Skole.

På størstedelen af skolerne var der to små gymnastiksale. Enkelte steder, som Kildevældsskolen og Strandvejsskolen, er der blevet bygget en ny hal/gymnastiksal inden for de seneste par år. Til gymnastiksalene var der næsten alle steder tilknyttet ét omklædningsrum i meget varierende standard. I de fleste omklædningsrum var der opstillet gamle skabe med låse. Disse blev brugt af skolens personel til opbevaring af diverse materialer og rekvisitter. Enkelte steder var der foruden disse skabe et lille aflåseligt skab til værdier.

Kun på Oehlenschlägersgade Skole blev et af de aflåselige skabe benyttet af en forening. Årsagen til foreningernes manglende skabsanvendelse begrundes primært i, at skabene var fyldt op med materialer, hvorfor der ikke var skabsplads nok til foreningers brug deraf. Derudover fremhævede flere pedeller, at nøglerne til skabene passede til mange andre døre på skolen, hvorved der herskede en risiko for indbrud m.v.

En forbedring af omklædningsforholdene kunne derfor ske i form af nye aflåselige skabe. I de fleste omklædningsrum var pladsen trang og en opstilling af skabe til hver enkel deltager på et hold problematisk.

Det vurderes, at der derimod godt kan findes plads til opstilling af to store aflåselige skabe med plads til et holds deltageres ejendele, såfremt disse er pakket sammen. Nøglerne til skabene skal kun fungere til ét skab.

For at komme ud over besværlighederne ved at udlevere nøgler til foreningerne kan man eventuelt etablere aflåselige skabe som i svømmehaller eller fitnesscentre, hvor man kan frigøre nøglen ved brug af et kort eller et depositum.

På denne vis kan 2 store aflåselige skabe overvinde problematikken omkring overlappende omklædning uden at medføre en høj risiko for tyveri i skolernes andre lokaler. Risikoen for indbrud i de aflåselige skabe vil dog stadig være til stede. Det anbefales derfor at anskaffe nogle skabe af god kvalitet og med en lås der ikke så let kan brydes op. Prisen for et skab af en sådan høj kvalitet er ca. 3.000 kr.

Ad. 4. Konklusion

En forbedring af gymnastiksalenes omklædningsrum i form af aflåselige skabe vil være et serviceforbedrende tiltag, der kunne øge udnyttelsen af gymnastiksalene.

Det er tvivlsomt, om en medfølgende effektivisering af banetiden i form af forbedrede omklædningsforhold og indkøb af skabe kan frigøre tilstrækkelig med plads til, at nye hold vil kunne tildeles banetider.

Foruden skabe anbefales det desuden at undersøge gymnastiksalenes anvendelighedsgrad og herefter eventuelt effektuere/udvide salenes anvendelighed, da dette vil kunne frigive banetid i idrætshallerne.

Samlet konklusion på projektrapporten

Behovet for flere haltider til indendørs idræt og motion kan som skrevet i projektrapportens indledning enten imødekommes ved at bygge flere idrætsfaciliteter eller ved at forbedre udnyttelsen af de eksisterende idrætsfaciliteter.

Projektets samlede konklusion er, at det til trods for en eventuel bedre udnyttelse af idrætsfaciliteterne er vanskeligt at komme overefterspørgslen og ventelisterne til livs ved alene at implementere de i projektet omtalte tiltag. I rapporten er forskellige tiltag for at forbedre udnyttelsen af de eksisterende, indendørs idrætsfaciliteter blevet behandlet.

Som det fremgår af de enkelte afsnit, kan der således umiddelbart kun frigøres begrænset yderligere banetid ved at implementere de foreslåede tiltag. Tiltagene vil først og fremmest være serviceforbedrende tiltag for nuværende brugere. De vil i mindre grad kunne nedbringe ventelister til gavn for hold, der ikke har fået tildelt haltid.

Fritid & Idræt foreslår, at der udarbejdes en vejledning til brugerbestyrelserne og klubberne med vejledende træningstider, holdstørrelser m.v. for at sikre en harmonisk opfattelse i brugerbestyrelserne overalt i kommunen af, hvad der som tommelfingerregel er ret og rimeligt.

Forskningen viser desuden, at en idrætsfacilitets attraktivitet og betydning for idrætsdeltagelsen afhænger meget af, hvor tæt faciliteten er på de idrætsaktives bopæl. Tendensen med det vigtige, lokale parameter er især markant i København.

Det skal derfor anbefales og understreges fra forvaltningens side, at det er vigtigt, at man forholder sig aktivt til det lokale aspekt forbundet med brugernes idrætsdeltagelse - såvel voksnes som børnenes - og vigtigheden i, at den foregår så lokalt som muligt.

På de fleste kommunale idrætsanlæg i dag ses allerede en tilfredsstillende udnyttelse af haltiderne, hvad angår blandt andet tidsbesparende rekvisitskifter, samling af idrætsgrene på få anlæg m.v.

Behovet for flere haltider til indendørs idræt og motion kan derfor næsten udelukkende kun i mødekommes ved at bygge nye idrætsfaciliteter.

Som forlængelse af brugerpresset på de kommunale idrætsfaciliteter i København vurderer forvaltningen desuden, at man ydermere skal blive bedre til at tænke i nye baner på idrætsfacilitetsområdet.

For eksempel kunne det være interessant at undersøge mulighederne for en ombygning af Club Danmark Hallen. Club Danmark Hallen benyttes i øjeblikket primært til fodbold i perioden januar-marts og atletik i perioden oktober-december.

I takt med at der etableres nye og bedre kunststof-baner til fodboldspillerne i Valby Idrætspark, og at atletikforholdene forbedres på Østerbro, vil brugen af Club Danmark Hallen mindskes markant fremover. En forbedret udnyttelse af hallen kunne finde sted ved at ombygge hallen, så den i stedet kunne anvendes til indendørsaktiviteter. Dette vil muligvis aflaste andre idrætshaller og nedbringe ventelister.
